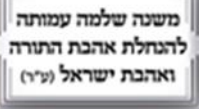

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטפנסט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא. הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת ישראל בן לאה ע"ה הרב אחיעזר הי"ד בן יורם יבדלט"א

משנה א'

נכתב בתורה "ראשית גז צאנך תתן לוי" (דברים יח, ד) ומכאן למדים שהגוזז את צאנו, חייב לתת מן הגיזה מתנה לכהן, ומתנה זו נקראת 'ראשית הגז'.

מצוות **ראשית הגז נהג בארץ ישראל, ובחוצה לארץ** בגמרא מבואר, שרבי אלעאי סובר שראשית הגז נהג רק בארץ ישראל ולא בחוץ לארץ, לפי שהוא לומד גזירה שווה של 'נתינה', 'נתינה' מתרומה, ולומד מכך, שכמו שתרומה נהגת רק בארץ ישראל, אף ראשית הגז נהג רק בארץ ישראל ולא בחוץ לארץ, ואמרו בגמרא שנהגו העולם כרבי אלעאי, וכן ראשית הגז נהג **בפני הבית** בזמן שבית המקדש קיים **ושלא בפני הבית** וכן בזמן שאין בית המקדש קיים, **בחליון** בצאן של חולין, **אבל לא במקדשין** בצאן שהוקדש*. **חמר בזרוע ובלחיים ובקבה מראשית הגז** יש חומרה שנוהגת במתנות זרוע לחיים וקובה ואינה נהגת בראשית הגז, **שהזרוע והלחיים והקבה נוהגים בבקר ובצאן** כמו שכתוב "אם שור, אם שה", **במרבה ובמעט** בין ששחט הרבה בהמות, ובין ששחט רק בהמה אחת **וראשית הגז אינו נהג אלא** רק **ברחלות** בכבשים, בין זכרים בין נקבות, אבל לא בעיזים**, **ואינו נהג אלא במרבה** רק כאשר גוזז כמה כבשים, אבל כאשר גוזז רק כבשה אחת פטור.

רבינו עובדיה מברסגורא
ראשית הגז - כל הגוזז צאנו, ואפילו גוזז מאה פעמים נותן מן הגיזה מתנה לכהן. **נהג בארץ ובחוצה לארץ** - והאידינא נהוג עלמא כרבי אלעאי, דאמר ראשית הגז אינו נהג אלא בארץ. דיליק "נתינה" "נתינה" מתרומה, מה תרומה אינה נהגת אלא בארץ, אף ראשית הגז אינו נהג אלא בארץ.
ורבותי הורו במתנות נמי דאין נהגות אלא בארץ, דראשית הגז והמתנות שוין הן. ולא הורו להן שאר חכמי הדור.
במקדשים - אפילו קדשי בדק הבית. משום דכתיב גז צאנך, ולא של הקדש. **נוהגים בבקר ובצאן** - דכתיב (דברים י"ח) "אם שור אם שה".
ובמועט - אפילו לא שחט אלא אחת. **אלא ברחלות** - כתיב הכא (שם) גז צאנך, וכתיב התם (איוב ל"א) "ומגז כבשי יתחמם", מה להלן כבשים אף כאן כבשים.

*בגמרא מבואר שברור הדבר שבצאן שהוקדש למזבח יהיה פטור מראשית הגז, הרי הם קדושים בקדושת הגוף, ואפילו אם נפל בהם מום אסורים בגיזה כמו שלמדנו, ולכן המדובר במשנתנו באדם שהקדיש כבשה לבדק בית המקדש, אך אמר שלא מקדיש את הגיזה שלה (היינו שיהיה מותר לו לגזוז את הצמר והצמר יהיה שלו), ובאה המשנה ללמד שבמקרה כזה הוא פטור מראשית הגז, לפי שכתוב 'ראשית צאנך' ודורשים צאן שהוא שלך חייב בראשית הגז, אך לא צאן של הקדש, והיות וכבשה זו הוקדשה להקדש, לכן הוא פטור מראשית הגז.

**בגמרא למדים דין זה מגזירה שווה של 'גיזה', 'גיזה', שבראשית הגז נכתב "ראשית גז צאנך תתן לוי" ובאיוב נכתב "ומגז כבשי יתחמם", וכמו שבאיוב הגז מדבר על כבשים, למדים שגם ציווי ראשית הגז בתורה מדבר על כבשים, ועוד למדים בגמרא, שלפי שצמרם של הכבשים ראוי לעשות מהם בגדי כהונה, ראוי לתת אותם כמתנה לכהנים העומדים ומשרתים לפני ה'.

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלזינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לווצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

משנה ב

וְכַמָּה הוּא מְרַבֵּה במשנה הקודמת למדנו שרק מי שיש לו צאן מרובה חייב בראשית הגז, עתה שואלת המשנה כמה צאן נקרא 'מרובה' כדי שהגוזז אותו יהיה חייב בראשית הגז, **בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: שְׁתֵּי רְחִלוֹת** היינו שהגוזז לפחות שתי כבשים חייב בראשית הגז, ואת זאת למדים בית שמאי מזה **שְׁנָאֲמַר (ישעיה ז, כא) "יְחִיָּה-אִישׁ עֲגָלַת בָּקָר וּשְׁתֵּי-צֹאן"** שמפסוק זה למדים ששתי כבשים נקראות צאן, והיות ובמצוות ראשית הגז נכתב 'ראשית גז צאנך', יוצא שאדם חייב בראשית הגז אם גוזז לפחות שתי כבשים. **וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: חֲמִשׁ** אם גוזז לפחות חמש כבשים, ואת זאת הם למדים מזה **שְׁנָאֲמַר (שמואל א כה, יח) "חֲמִשׁ צֹאן עֲשׂוּיֹת"** ובגמרא דרשו מהמילה 'עשויות' שמעשות את בעליהן ואומרות לו 'קום עשה מצווה חדשה' שלא היה מצווה עליה בפחות מכך, ובהכרח שהמדובר על מצוות ראשית הגז, שכן רק מצוות ראשית הגז נאמרה על צאן בלשון רבים, לעומת מצוות הבכור ומצוות המתנות לכהן שנאמרו בלשון יחיד, שכן בבכורה כתוב "בכור שור" ובמתנות נכתב "אם שור, אם שה", שמכאן משמע שהחייב הוא אפילו ביחיד. **רַבִּי דוֹסָא בֶן הֶרְפִּיָּס אוֹמֵר: חֲמִשׁ רְחִלוֹת גּוֹזְזוֹת מְנָה, מְנָה, וּפְרִס** היינו שרק אם גיזת כל אחת מהכבשים היא במשקל של לפחות מנה וחצי (150 דינר) - **חֲבִיבוֹת בְּרֵאשִׁית הַגִּזֵּי** שכן פחות משיעור זה אין זה נחשב גזי. **וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: חֲמִשׁ רְחִלוֹת, גּוֹזְזוֹת פֶּלַשְׁהוֹן** היינו שכל גיזה מהכבשים חייבת בראשית הגז, ובגמרא מבואר שאין כוונת חכמים שמכל גיזה צריך לתת ראשית הגז, אלא כוונתם שרק אם נגוז מכל כבשה שיעור של לפחות שתיים עשרה סלעים (48 דינרים) חייבים בראשית הגז, ובפחות מכן פטורים, והלשון 'כל שה' כוונתו, שזהו שיעור קטן יותר מהשיעור שאמר רבי דוסא. **וְכַמָּה נוֹתְנִין לוֹ** אדם שיש לו כמות גיזה מרובה, ומעוניין לחלק אותה לכמה כהנים, על כך שואלת המשנה, כמה גיזה צריך לתת במינימום לכל כהן, ועונה המשנה, שיש לתת לכהן **מִשְׁקַל חֲמִשׁ סְלָעִים בִּיהוּדָה, שְׁהוֹן עֶשֶׂר סְלָעִים בְּגַלִּיל** שכן משקל הסלע בגליל הוא חצי ממשקל הסלע שביהודה, וכמות זו צריך לתת כאשר הצמר... **מִלְּבָן** צמר לבן ונקי לאחר שכביסו אותו **וְלֹא צוּאֵי** צמר שרק נגוז מהכבש שהוא מלוכלך ומטונף שצריך ללבונו, והמשנה באה ללמד, שאת הצמר במשקל חמש סלעים יש לתת לכהן מהצמר המלובן, ואף אם נותן לכהן צמר צואי, יש לתת כמות כזו שלאחר שילבנו הכהן ישאר ממנו משקל חמש סלעים, **פְּדֵי שְׂיֹכֵל לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ בְּגֹד קֶטָן** בגמרא מבואר שבגד קטן הכוונה לאבנט, ולפי **שְׁנָאֲמַר (דברים יח, ד) "תִּתֶּן-לוֹ"** למדים **שְׂיֹהָא בּוֹ פְּדֵי מִתְּנָה** בגמרא מבואר, שלפי שכתוב 'ראשית צאנך תתן לו, כי בו בחר ה'... לעמוד לשרת' למדים שיש לתת לכהן מראשית הגז על מנת שיוכל הכהן להכין ממנו בגד שאיתו יוכל לשרת לפני ה' בבית המקדש, והקטן שבבגדי הכהונה הוא האבנט, ושיערו חכמים שהוא נעשה מצמר במשקל חמש סלעים*. **לֹא הִסְפִּיק** הישראל **לְתַנוֹ** את הצמר **לוֹ** לכהן **עַד שְׂצָבְעוּ** היינו שצבע בעל הגיזה את הצמר לפני שנתן אותו לכהן - **פְּטוּר** מלתת את ראשית הגז, לפי שבמעשה הצביעה קנה בעל הגיזה את הצמר ע"י כך ששינה את צורת הצמר, והרי הוא כמזיק מתנות כהונה שפטור אפילו מלהחזיר את הכסף לכהנים. **לְבָנוֹ** אם בעל הגיזה ליבן את הצמר, **וְלֹא צָבְעוּ** אך לא צבע אותו - **חֲבִיב** לתת את הצמר לכהן, לפי שהליבון לא משנה את צורת הצמר, ולכן אינו מפקיע את החיוב בראשית הגז. **הַלּוֹקַח גִּזֵּי צֹאנוֹ שֶׁל נֹכְרִי** אפילו שקנה אותו קודם שנגזז - **פְּטוּר מֵרֵאשִׁית הַגִּזֵּי** לפי שכתוב 'ראשית גז צאנך' שצריך שהצאן יהיה שלך ולא של גוי. **הַלּוֹקַח גִּזֵּי צֹאנוֹ שֶׁל חֵבְרוֹ:** **אִם שְׂיֵר הַמוֹכֵר** חלק מהצאן על מנת שהוא יגוזז אותם, ויקח את הצמר לעצמו - **הַמוֹכֵר חֲבִיב** לתת את ראשית הגז על כל הגיזה, כולל על מה שמכר, לפי שחזקה 'אין אדם מוכר מתנות כהונה' ומסתמא השאיר את ראשית הגז בחלק שלא מכר. ואם **לֹא שְׂיֵר** המוכר צאן שיגוזז לעצמו - **הַלּוֹקַח** הקונה **חֲבִיב** לתת את ראשית הגז מכל הגיזה, כיוון שיוכל המוכר לטעון, שמלכתחילה לא חישב לו את דמי ראשית הגז במחיר שגבה ממנו. **הֵיוּ לוֹ שְׁנַי מִיָּנִים** של כבשים, כבשים **שְׁחוּפוֹת** לא שחורות ולא לבנות **וּלְבָנוֹת** וכבשים לבנות, אם **מָכַר לוֹ** לחברו את גיזת הכבשים ה... **שְׁחוּפוֹת, אֲבָל לֹא** מכר לו את גיזת הכבשים ה... **לְבָנוֹת, או שמכר לו את גיזת ה... זְכָרִים, אֲבָל**

רבינו עובדיה מברסגורא
ושתיה צאן - אלמא תרתי מקרי צאן.
שנאמר חמש צאן עשויות - שמעשות את בעליהן, ואומרות לו: קום עשה מצווה חדשה שלא הייתה מצווה עליו בפחות מכן. והיינו על כרחך ראשית הגז, דכתיב ביה "צאן", דמשמע מרובה. דאילו בכור כתיב "בכור שור", דמשמע אפילו חד. וכן מתנות, "אם שור אם שה".
מנה מנה ופרס - כל אחת מנה וחצי. ובציר מהכי לא חשיב גז, שזו פחות שבגזות.
בכל שהן - לאו דווקא, דבפחות מששים סלעים לא מחייב בראשית הגז. אלא משום דרבי דוסא יהיב שיעורא רבה, קרי תנא לשיעורא זוטא דרבנן כל שהן. והסלע משקלו כ"ד מעים, ומשקל כל מעה ששה עשר גרעיני שעורה.
כמה הוא נותן לו - הבא לחלק ראשית הגז שבידו, לא יפחות לכל כהן ממשקל חמש סלעים צמר.
מלובן - ולא ישיהיה חייב הישראל ללבנו, אלא שיתן לו שיעור מן הצמר הצואי, דהיינו שאינו מלובן עד שבשילבנו דכהן יעמוד על משקל חמש סלעים צמר מלובן.
כדי שיוכל לעשות ממנו בגד קטן. הראוי לשירות - ומאי ניהו, אבנט. מדסמך קרא אחר ראשית הגז מיד "כי בו בחר ה' אליך מכל שבטיך לעמוד לשרת", שמעינן מינה דחייב קאמר, תן לו מראשית גז צאנך כדי שיוכל לעשות בגד לעמוד לשרת. והקטן שבבגדים הראוי לשירות הוא אבנט, והוא נעשה מחמש סלעים צמר מלובן.
וראשית הגז אין לו שיעור מן התורה. ומדברי סופרים שלא יפחות מאחד מששים. ואין חייב בראשית הגז עד שיגוזז חמש צאן, ותהיה גיזת כל אחת מחמשתן אין פחות מ"ב סלע, שאם היתה גיזת אחת מהן פחות מ"ב סלע אף על פי שחמשתן גוזזות יותר מס' סלעים הרי זה פטור.
עד שצבעו - בעליו קודם שנתנו. **פטור** - מלינתו עוד. דקנייה בשינוי, והוה ליה כמזיק מתנות כהונה או שאכלן, דפטור.
ולא צבעו - אין זה שינוי ואכתי בעיניה הוא.
הלוקח גז צאנו של נכרי - כשהוא מחובר לצאן, פטור. דגז צאנך כתיב, והאי צאן לאו דידיה הוא, ואצאן קפיד רחמנא ולא אגזין דידיה.
אם שיר המוכר, המוכר חייב - דאמר ליה לוקח מתנה דכהן גבך היא.
ואם לאו הלוקח חייב - דאמר ליה מוכר מתנה דכהן לא זבני לך.
שחופות - לא שחורות ולא לבנות.
זה נותן לעצמו - הלוקח נותן לעצמו על מה שלקח, והמוכר נותן לעצמו על מה ששייר אצלו. דגיזת הלבנות טובה משל שחופות. וכן זכרים ונקבות גיזת הזכרים קשה והאי דנקבות רכיך.

לא מכר לו את גיזת ה... נְקִיבוֹת - זֶה נוֹתֵן לְעַצְמוֹ וְזֶה נוֹתֵן לְעַצְמוֹ היינו שהמוכר
נותן ראשית הגז מהצאן שהשאיר לעצמו, והקונה נותן ראשית הגז מהצאן שקנה, ולפי שמכר
סוג מסוים והשאיר לעצמו סוג אחר, אין זה נקרא כמו שלמדנו לעיל שהמוכר 'שייר' לעצמו
ויהיה חייב לתת ראשית הגז על הכל.

*התורה לא קבעה כמה גיזה יש לתת מראשית הגז, אולם חכמים קבעו שלא יפחת אדם מלתת אחד משישים. וכך כותב הרב
מברטנורא לסיכום הלכות ראשית הגז "ואין חייב בראשית הגז עד שיגזוז חמש צאן, ותהיה גיזת כל אחת מחמשתן אין פחות
מי"ב סלע, שאם היתה גיזת אחת מהן פחות מי"ב סלע אף על פי שחמשתן גוזזות יותר מסי' (60) סלעים הרי זה פטור"